

Hrvatska jezikoslovna normativistika

Ciljevi predmeta

Cilj je kolegija upoznati studente s glavnim razvojnim smjerovima u hrvatskoj jezikoslovnoj normativistici od početka XX. stoljeća te osposobiti studente za razumijevanje okolnosti pojedinih novijih normativnih smjerova i njihovih proturječja.

Ishodi učenja na razini programa kojima predmet pridonosi

Identificirati i primijeniti ključne činjenice iz stilistike, tvorbe riječi, hrvatske jezikoslovne normativistike i jezične politike.

Izražavati se u skladu s normama hrvatskoga standardnoga jezika i prepoznati odstupanja.

Objasniti relevantne činjenice iz hrvatske jezične i književnojezične povijesti, usmene predaje, standardologije, dijalektologije i leksikografije.

Očekivan ishodi učenja na razini predmeta

1. Razumjeti zašto se u prvim desetljećima XX. stoljeća u hrvatskoj književnosti miješaju pravopisna i jezična pravila zagrebačke filološke škole, hrvatskih vukovaca i tzv. ekavaca.
2. Identificirati smjernice jezične politike u monarhističkoj Jugoslaviji, Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, komunističkoj Jugoslaviji i Republici Hrvatskoj
3. Razlikovati dijakronijski i strukturalistički pristup u normativistici.
4. Definirati osnovne normativne smjernice u hrvatskoj jezičnoj povijesti.
5. Objasniti normativna razilaženja.
6. Analizirati razlike između prihvaćenih i neprihvaćenih savjeta, preporuka, uporabne i propisane norme, itd.

Sadržaj predmeta

1. Razumjeti zašto se u prvim desetljećima XX. stoljeća u hrvatskoj književnosti miješaju pravopisna i jezična pravila zagrebačke filološke škole, hrvatskih vukovaca i tzv. ekavaca.
2. Identificirati smjernice jezične politike u monarhističkoj Jugoslaviji, Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, komunističkoj Jugoslaviji i Republici Hrvatskoj
3. Razlikovati dijakronijski i strukturalistički pristup u normativistici.
4. Definirati osnovne normativne smjernice u hrvatskoj jezičnoj povijesti.
5. Objasniti normativna razilaženja.
6. Analizirati razlike između prihvaćenih i neprihvaćenih savjeta, preporuka, uporabne i propisane norme, itd.

1. Purizam u starijih hrvatskih pisaca (od Dubrovčana do Slavonaca)
2. Poimanje jezične norme u doba iliraca (višenarječna koncepcija)

3. Filološke škole u XIX. stoljeću; novoštokavski purizam hrvatskih vukovaca
4. Kraljevina SHS/Jugoslavija i hrvatski jezik i pravopis
5. Jezično-pravopisna raslojenost uporabne norme 20-ih i 30-ih godina
6. Raščlamba knjige Petra Guberine i Krune Krstića „Razlike između hrvatskoga i srpskoga književnog jezika“ (1940.)
7. Normativne odredbe i preporuke u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj
8. Karakteristike hrvatskoga jezika u okružju Komunističke partije u doba Drugoga svjetskoga rata i poslije
9. Jezično normiranje u časopisu Jezik
10. Novosadski dogovor (1954.) u jezičnoj praksi
11. Gramatike
12. Pravopisi
13. Rječnici
14. Jezično savjetodavstvo: gramatičke dvojbe, leksički prijepori i pravopisne nesuglasice I.
15. Jezično savjetodavstvo: gramatičke dvojbe, leksički prijepori i pravopisne nesuglasice II.

Obvezna literatura

- Babić, Stjepan (2005). *Temelji hrvatskomu pravopisu*. Zagreb: Školska knjiga.
- Bašić, Nataša (2008). Novosadski dogovor u kontekstu jugoslavenske jezične politike prve polovice XX. stoljeća. u: Slavko Mirković (ur.), *Babićev zbornik o 80. obljetnica života* (str. 199-237). Slavonski Brod: Ogranak Matice hrvatske.
- Brozović, Dalibor (2006). O suvremenoj morfološkoj normi hrvatskoga jezičnog standarda i o morfološkim značajkama standardne novoštokavštine uopće. U: D. Brozović: *Neka bitna pitanja hrvatskoga jezičnog standarda*. Školska knjiga, Zagreb. 109-141.
- Grčević, Mario (2018). Hrvatski jezik između dvaju svjetskih ratova, *Hrvatska revija*, god. XVIII., br. 3, str. 3–11.
- Samardžija, M., Ivo Pranjković (ur.) (2006). *Hrvatski jezik u XX. stoljeću*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Samardžija, Marko (2012). *Hrvatski jezik i pravopis od ujedinjenja do kraja Banovine Hrvatske (1918.-1941.)*. Zagreb: Školska knjiga.

Dopunska literatura

- Babić, Stjepan (2004). Hrvanija hrvatskoga. Zagreb: Školska knjiga.
- Babić, Stjepan (2009). Hrvatski književni jezik, ponajprije njim samim. *Jezik* 56:5, 161-189.
- Bagdasarov, A. R. (2010). Hrvatski književni jezik i njegova norma. Rijeka: Maveda i HFD Rijeka.
- Barić, Eugenija i drugi (2005), Hrvatska gramatika, četvrto izdanje, Zagreb: Školska knjiga, str. 601–634.

Bašić, Nataša (2005) Jezična politika kao razgradnja hrvatskih jezičnih norma. *Jezik* 52:1, 7-21.

Bašić-Košić, Nataša (2006), *Vukovci i hrvatski jezični standard*. Disertacija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Brozović, Dalibor (2005). *Prvo lice jednine*. Matica hrvatska.

Brozović, Dalibor (2008). *Povijest hrvatskoga književnog i standardnoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Grčević, Mario (2002). O hrvatskim jezičnim promjenama 90-ih godina. *Forum XXXXI-LXXIII*: 4-6, 514-552.

Guberina, Petar, Kruno Krstić (1940). *Razlike između hrvatskoga i srpskoga književnog jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.

Ham, Sanda (2006). *Povijest hrvatskih gramatika*, Zagreb: Nakladni zavod Globus,.

Jonke, Ljudevit (1965). *Književni jezik u teoriji i praksi*. Zagreb: Znanje.

Katičić, Radoslav (1992). *Novi jezikoslovni ogledi*. Zagreb: Školska knjiga.